

Вересень 2026 Звіт про ситуацію в Україні

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Протягом вересня ЗС РФ продовжили тиск на ключових ділянках лінії зіткнення, але водночас були змушені відступати на півночі Донецької, на заході Луганської і на сході Запорізької областей. Зокрема, контроль над низкою населених пунктів було відновлено Силами оборони України біля Лимана в межах операції «[Вівальді](#)», під час якої також було взято в полон 250 військовослужбовців ЗС РФ. Під контролем СОУ залишаються Добропілля, Дружківка, Святогірськ, Куп'янськ та інші населені пункти, про взяття яких російське військово-політичне керівництво публічно звітувало вже неодноразово.
- Нарощуються темпи знищення особового складу ЗС РФ: у вересні було поставлено рекорд 2026 року за кількістю знешкодженого особового складу — 1960 військовослужбовців упродовж доби. Загальні втрати ЗС РФ станом на 1 жовтня склали [близько 1,5 млн](#) убитими й пораненими. У вересні було ліквідовано одного з помітних вищих командирів ЗС РФ, генерал-майора Антона Груніса, і ще ряд високопоставлених військових. Зокрема, у м. Енгельс (РФ) було важко поранено генерал-майора ВКС РФ Ніколая Варпаховича, командира 22 важкої бомбардувальної авіадивізії. Проте 28 вересня президент РФ своїм указом збільшив чисельність ЗС РФ на понад 15 000 осіб. Це може бути частиною дій, які покликані замінити відкриту загальну мобілізацію для поповнення лав російської армії.
- Російська армія продовжує атакувати українські населені пункти ракетами, авіабомбами й ударними дронами. У вересні суттєво збільшився відсоток реактивних ударних дронів, до того ж їх запускають з невеликими інтервалами впродовж усієї доби, фактично паралізуючи життя великих міст через постійну тривогу. Під ударами в липні перебували [Київ](#), [Харків](#), [Дніпро](#), [Тернопіль](#), [Рівне](#), [Луцьк](#), [Одеса](#), [Миколаїв](#), [Херсон](#), [Суми](#), [Хмельницький](#), [Кропивницький](#), [Бровари](#), [Прилуки](#), [Павлоград](#), [Синельникове](#), [Конотоп](#), [Звягель](#) та інші населені пункти.
- Унаслідок масованих обстрілів енергетичної інфраструктури наприкінці вересня низка міст, включно з Києвом, повернулася до екстрених відключень електроенергії. Важких втрат у вересні було завдано флагманським підприємствам української металургії в [Запоріжжі](#) й [Кривому Розі](#). До обстрілів логістичних терміналів і поштових відділень у вересні додалася нова тактика — обстріли телекомунікаційної інфраструктури й [датацентрів](#). Масованих атак зазнали також мости через річку Дніпро в Києві, будівля президентії Національної академії наук України, собор св. Софії в Києві, головне управління СБУ, кілька медичних закладів і складів з ліками.
- Російська сторона продовжує ставити під загрозу безпеку третіх країн. 13 вересня було [уражено поїзд на КПП](#) за кілька кілометрів від українсько-польського кордону. Кілька разів ударні БПЛА уражали пункти пропуску на кордонах з Румунією і Молдовою. Російські дрони також порушували повітряний простір Румунії та Молдови. 15 вересня в повітряному просторі Литви було [збито БПЛА](#).
- Під час репатріаційних заходів 17 вересня до України [повернули 252 тіла](#), які, імовірно, належать загиблим українським військовослужбовцям.
- У вересні вдалося повернути на підконтрольну територію України кілька родин з окупованих територій Херсонщини. Водночас чимало людей на окупованих територіях досі залишаються в умовах гуманітарної катастрофи, зокрема в м. Олешки Херсонської

області, а також в окупованих прифронтових містах Донецької, Запорізької й інших областей.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- У вересні зимова вразливість дедалі більше проявлялася не лише на рівні енергосистеми, а й у повсякденному доступі громад до тепла, води та інших базових послуг. Протягом місяця енергетики [відновили](#) електропостачання для 4,48 млн споживачів, знеструмлених через російські атаки й бойові дії. На Одещині після атаки 19 вересня без світла [залишилися](#) 178,7 тис. родин, а у Вилковому після іншого удару критична інфраструктура [перейшла](#) на генератори, воду подавали за графіком. Водночас населення дедалі активніше готує власні резервні сценарії: на Чернігівщині попит на дрова [зріс](#) приблизно на 60 % — до найвищого рівня за понад 20 років, а в Херсоні мешканці [запасаються](#) генераторами, паливом, водою, продуктами й засобами обігріву. Держава [запровадила](#) зимову допомогу по 19 400 грн для понад 380 тис. вразливих домогосподарств прифронтових громад. **Ключовим гуманітарним ризиком стає каскадне порушення базових послуг, тоді як здатність пережити тривалі перебої дедалі більше залежить від ресурсів конкретної громади й домогосподарства.**
- Російські атаки продовжують ускладнювати саму спроможність гуманітарних організацій безперервно доставляти допомогу. Після удару 3 вересня БО «100% життя» [евакуювала](#) 470 палет ліків і медичних товарів вартістю 387 млн грн і перейшла до розосередження запасів. 10 вересня в Одесі було [зруйновано](#) склади волонтерської організації, а 22 вересня — [пошкоджено](#) склад ВООЗ у Чорноморську, четвертий за три місяці. У Слов'янську після атаки FPV-дронів на склад «Янголів Спасіння» загинув волонтер, ще один дістав поранень; фонд [закрив](#) склад на Донеччині й перебудував логістику. **Гуманітарні організації вимушено переходять від максимально ефективної до більш розосередженої та захищеної логістики, що підвищує витрати й може вповільнювати доставку допомоги саме там, де потреби є найбільшими.**
- У вересні нові дані про [Олешки](#) привернули увагу до гуманітарної кризи, яка формувалася там протягом багатьох місяців. Місто перебуває на межі гуманітарної катастрофи вже тривалий час: нормальне постачання продуктів відсутнє з кінця травня, гостро бракує ліків і питної води, немає стабільного електропостачання, а безпечна евакуація залишається недоступною. За [оцінкою Херсонської ОВА](#), в Олешках залишається близько 2 тис. людей, серед них майже 50 дітей. Наприкінці вересня українські військові та Херсонська ОВА за допомогою важких дронів [доставили](#) близько 4 тонн їжі й медикаментів у 100 точок міста — один із небагатьох доступних способів постачання. Водночас Олешківська МВА повідомляє, що російські військові [відбирають](#) частину допомоги в мешканців, а її отримання може ставати приводом для переслідування. Ситуація в Олешках показує, як тривала окупація й ізоляція поступово руйнують базові механізми життєзабезпечення населення і звужують можливості для безпечного виїзду та отримання допомоги.
- Початок нового навчального року показав, наскільки війна вже змінила сам ритм освіти: очне навчання дедалі частіше [залежить](#) від тривалості тривоги, доступності укриттів і наслідків російських атак на школи. Російські удари пошкодили або зруйнували заклади освіти в [Києві](#), [Сумах](#), [Дніпрі](#), [Краматорську](#), [Конотопі](#), [Херсоні](#), на [Харківщині](#), [Вінниччині](#) та в інших регіонах. У Києві лише в період з 19 по 25 вересня [пролунали](#) 54 тривоги загальною тривалістю майже 60 годин, а на початку місяця інтервали між окремими сигналами іноді становили менш ніж 15 хвилин, через що діти значну частину дня проводили в укриттях або не могли дістатися до школи. **Єдиної моделі для всіх шкіл МОН не встановлює: кожен заклад має визначати формат навчання залежно від місткості укриття, наявної**

інфраструктури й готовності до дистанційної роботи. Навіть там, де школи продовжують працювати, часті тривоги й атаки вже формують накопичувальні освітні втрати.

- **У вересні Україна почала розширювати механізми адаптації повсякденного життя й економічної діяльності до постійної повітряної загрози.** У Києві [запровадили](#) диференційовані жовтий і червоний рівні небезпеки, а окремі алгоритми роботи затвердили для [залізниць](#) й [медзакладів](#), щоб зменшити вимушені зупинки критичних сервісів без послаблення безпекових заходів. Масштаб проблеми показала ніч на 17 вересня, коли «Укрзалізниця» 111 разів [призупиняла](#) рух пасажирських поїздів через дроніву загрозу. Водночас Київ і Київську область [включили](#) до переліку територій підвищеного ризику в межах державної програми страхування воєнних ризиків для бізнесу.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ. ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Переговори й модель миру на російських умовах.** Москва поєднувала декларативну відкритість до переговорів з відмовою припиняти будь-який воєнний тиск на Україну. Лавров повторював, що РФ [«завжди готова»](#) до діалогу лише на основі [«усунення першопричин»](#), тобто врахування російських вимог щодо НАТО, територій і статусу України, та наголошував, що під час переговорів Росія [не буде робити паузу](#) в бойових діях. Переговори подаються не як шлях до компромісу, а як механізм фіксації результатів війни; відповідальність за її продовження перекладається на Україну і ЄС.
- **Ядерні сигнали та ескалаційна логіка.** Ядерна риторика стала прямішою. Медведєв назвав не натяком, а [«реальністю»](#) можливість застосування ядерної зброї і погрожував Києву й об'єктам НАТО [«сірою ядерною пилюкою»](#). Лавров окремо попередив, що в разі нападу Європи війна буде [«дуже короткою»](#). Так ядерне залякування прив'язується до звичайної війни та західної підтримки України, підвищуючи ризик помилкової інтерпретації будь-яких дій НАТО.
- **Виправдання ударів по українській інфраструктурі.** У вересні військовими цілями системно оголошували не лише енергетику, порти і логістику, а й датацентри та телекомунікаційні компанії. Формулювання про об'єкти, що [«працюють в інтересах ЗСУ»](#), поширює поняття військової інфраструктури на приватні комерційні мережі. Міноборони РФ стверджувало, що удари спрямовані [«тільки по військових і енергетичних об'єктах та пов'язаній інфраструктурі»](#), фактично стираючи межу між цивільними сервісами подвійного призначення і військовими цілями.
- **Заперечення української суб'єктності й ідентичності.** Цей наратив у вересні набув гранично прямої форми. Лавров заявив, що Україна як [«легітимне явище у світовій політиці не існує більше»](#), а ознаки незалежного суб'єкта міжнародних відносин нібито втрачені. Мовну й релігійну політику України водночас кодують як нацизм і русофобію, повторюючи тезу, що [«ніде у світі, крім України, не заборонена ціла мова»](#). Це виправдовує втручання у внутрішній устрій України як заявлену мету війни.
- **Дискредитація української армії.** Зведення Міноборони РФ конструюють картину безперервного російського просування, великих щоденних втрат ЗСУ та оточення українських підрозділів. У середині місяця відомство заявляло, що війська [«нарошують темпи наступу на всіх напрямках»](#), а наприкінці — говорило про [«знищення оточених формувань»](#). Функція наративу — створити відчуття неминучості російської перемоги, марності опору й недоцільності подальшої допомоги Україні.
- **Нормалізація затяжної війни.** Відмова від паузи в бойових діях поєднується з вимогою довгострокового обмеження українського суверенітету. Формула Лаврова [«нехай Україна стане цим буфером»](#) означає перехід від дискусії про припинення вогню до нав'язування Україні ролі простору між Росією і Заходом. Причому війна нормалізується як процес без

визначеного строку, що триватиме до зміни зовнішньополітичного курсу й політичної моделі України.

- **Європа і НАТО як безпосередні противники.** Виразною лінією вересня стало перенесення фокуса з України на Європу. Допомога Києву описується як підготовка до нападу на Росію, а наприкінці місяця російська дипломатична місія допустила [«упереджувальні удари по центрах ухвалення рішень»](#) і застосування ядерної зброї в разі можливої блокади Калінінградської області. Цей наратив розширює рамку війни до протистояння із Заходом і покладає на Європу відповідальність за ризик подальшої ескалації.
- **Криміналізація опору окупації та спроб деокупації.** Дії України на ТОТ подаються не як бойові дії на окупованій українській території, а як напади на територію РФ, тероризм і переслідування російських громадян. Показовим є порушення російським Слідчим комітетом справи про [«терористичний акт»](#) після удару в окупованій частині Запорізької області під час виборчої кампанії. Така рамка одночасно легітимує російську юрисдикцію над ТОТ, виправдовує репресії проти проукраїнських мешканців і створює аргументацію для подальших ударів по Україні як нібито захист російської території. Сам факт проведення т. зв. виборів до Держдуми **18–20 вересня** 2026 року в окупованих частинах Донецької, Луганської, Запорізької і Херсонської областей як звичайних російських регіонів є окремим наративним інструментом — легітимізація анексії через рутинну електоральну процедуру без окремого публічного обґрунтування.